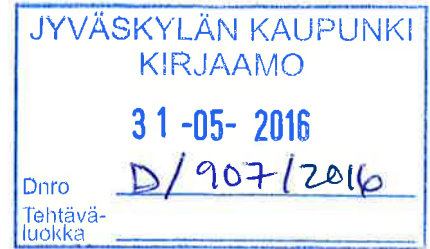

Pvm 30.5.2016

Aloitteen tekijä: Ahti Ruoppila (SDP:n valtuustoryhmän aloite)

Otsikko: **Resurssiviisas, yrittäjäystävällinen ja työllistävä Jyväskylä vahvistamaan kotimaisen ja lähellä tuotetun ruoan tuotantoa**

Asia

Ateriapalveluiden ja niiden osien kilpailuttaminen siten, että paikallisilla pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on realistinen mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin

Tausta

Resurssiviisas Jyväskylän kaupunki käyttää vuodessa useita (kymmeniä) miljoonia euroja ateriapalveluiden tuottamiseen. Ateriapalveluita tarvitaan mm. työpaikkaruokailussa, kouluissa, päiväkodeissa ja terveydenhuollon ja vanhuspalveluiden yksiköissä. Ateriapalvelut on jatkossa kilpailutettava siten, että paikallisilla pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on todellinen mahdollisuus tulla huomioiduksi lopullisissa valinnoissa. Tämä tarkoittaa mahdollisuutta tarjota aterian osakomponentteja (esim. maitotuotteet, leipä, leikkeleet tms.) tai tiettyjä alueellisia osia (esim. koulut jaettuna maantieteellisesti useamman kaupunginosan kokonaisuuksiin). Kilpailutuksessa on mahdollistettava entistä enemmän paikallista valmistusta, lähialueella tapahtuvaa tuotantoa ja esimerkiksi koululaisten mahdollisuutta tutustua koko tuotantoketjuun.

Valtioneuvoston periaatepäätös kannustaa julkisia keittiöitä näyttämään esimerkkiä muille toteuttamalla kestäviä ruokahankintoja.

Liiketaloudelliset perusteet

Pieni ja keskisuuri elintarviketeollisuus on suhteellisen pienellä pääomalla aloitettavaa työvoimavaltaista toimintaa, joka sopisi Keski-Suomen maakunnan strategiaan, vahvuuksiin ja työvoimaprofiiliin. Valtakunnallisille markkinoille pääseminen edellyttää kuitenkin kokoa ja vahvuuksia, joita orgaanisesti kasvavilla, keskimäärin muutaman työntekijän pien- tai mikroyritysten on hyvin vaikea saavuttaa. Tasainen, jopa katteeltaan pienempi kassavirta olisi oleellinen apu yrityksen kasvun avuksi. Tällainen olisi mahdollista saavuttaa nimenomaan julkisen toimijan kanssa solmitussa yhteistyösopimuksessa.

Pien- ja mikroyritysten kasvu on erittäin työllistävä. Elintarvikealalla noin 90000-100000 euron liikevaihdon kasvu tuottaa yhden uuden työpaikan. Tämä nimenomaan pienissä yrityksissä, joissa ei ole suureen koneellistamisasteeseen perustuvaa mittakaavaetua. Uudet työntekijät alalle palkataan pääosin työttömistä. Siksi uusien työntekijöiden palkkaaminen alalle säästää myös kaupungin työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia.

Keski-Suomen alkutuotannon ja elintarviketeollisuuden tuotannon bruttoarvo on 728 miljoonaa euroa vuonna 2014 ja sen jalostusarvo on 324 miljoonaa euroa. Maakunnan ruokaketju on merkittävä osa Keski-Suomen taloutta ja työllisyyttä. Hyödynnettäessä julkisissa hankinnoissa kotimaista ja paikallista ruokaa voisi paikallisen ruoan tuotanto ja kulutus kasvaa selvästi luoden yrittäjyydelle kasvumahdollisuuksia. Maksimaalisen paikallisen kysyntäpotentiaalin tilanteessa voisi alueen BKT:n kasvuvaikutus olla lähes 600 miljoonaa euroa. Samassa tilanteessa elintarviketeollisuuden työllisyysvaikutus voisi kasvaa lähes 24 % ja alkutuotannon 20 % nykytilanteeseen nähden. (Keski-Suomen ruoantuotannon alkueta- loudellisen vaikuttavuuden selvitys s. 24-25 raportti 93).

Näinollen Jyväskylässä ja sen lähialueilla olisi myös mahdollista luoda uusia työpaikkoja ja tuotantoa elintarvikeketjussa, jos Jyväskylän kaupunki tekisi päätöksen, että lähituotantoa painotetaan ruokapalveluiden tilauksessa. Hankintojen kokonaistaloudellisuuden arviointiperusteina voivat olla esimerkiksi laatu, toimitusaika, tuoreus, pakkauksen ominaisuudet, elinkaarikustannukset ja hankinnan aiheuttamat ympäristövaikutukset.

Julkisten hankintojen tavoitteiksi tulisi asettaa:

- a) Raaka-aineiden tuotannosta on mahdollisimman suuri osa lähialueelta ja kotimaasta. (perusteena lähiruoan pedagogiset arvot, kuljetusten ekologinen rasitus...)
- b) Jalostaminen lähialueilla ja lyhyet kuljetusmatkat (esim. viljan jalostus tai meijerin toiminta Jyväskylän talousalueella, käyttö opetuksessa, tuoreus)
- c) Tuotteen valmistaminen paikallisesti tai lähialueella (esim. leivän leivonta siten, että koulu- laiset voivat mennä tutustumaan leipomisprosessiin, yrittäjyyskasvatus, meijerikemia yms.)

Muut kaupunkistrategiaa tukevat perusteet

Resurssiviisas hankinta pienentää hiilijalanjälkeä ja on turvallinen

Resurssiviisaan kaupungin toimitusketjut ovat kompakteja, ja myös päätösten sosiaaliset vaikutukset huomioidaan. Paikallistuotantoon painottuvalla kilpailuttamisella pääsemme a) vähäiseen jalostuksen ympäristökuormitukseen ja b) murto-osaan kuljetusten aiheuttamasta hiilidioksidin kokonaiskuormasta ja c) merkittäviin sosiaaliin hyötyihin. Koko prosessissa olisi kyse pelkästään uusista toimintamalleista, joten tässä voitaisiin saavuttaa suuria hyötyjä ilman suuria organisaatiouudistuksia.

Elintarviketurvallisuus ei ole itsestäänselvyys, vaan monien eri tahojen pitkäjänteisen työn tulos. Emme halua laatukriteereiltään alempiarvoisia tuotteita, kuin mitä suomalaisessa lainsäädännössä vaadimme omilta tuotteiltamme.

Uudet pedagogiset oppimisympäristöt

Paikallisia julkisen ruoan toimitusketjuja voitaisiin käyttää kaikilla opetuksen tasoilla. Esimerkkinä tässä perusopetus ja ammatillinen koulutus. Esimerkkinä kouluun leivottava leipä.

1. Terveysvaikutukset: kotimaisen rukiin terveystiedon opetuksessa.
2. Biologia ja maantiede, yrittäjyys. Oppilailla on mahdollisuus mennä katsomaan peltoja, joilla heidän ruokansa kasvaa, nähdä sadonkorjuuta, saada opetusta maatalousyrittäjän ammatista, tutustua jatkojalostukseen; viljan mylläykseen ja kuljetusalaan.
3. Leivonta: oppilailla on mahdollisuus tutustua siihen, miten leipää leivotaan pienessä teollisessa mittakaavassa, ja tämä voidaan nivoa esim. kotitalousopetukseen. Pienet toimittajat

voisivat luovuttaa muokattuja reseptejään luokkakäyttöön, jolloin voitaisiin nähdä, kuinka koulussa syötyä leipää voi tehdä myös kotikonstein.

Ammatillinen koulutus: paikalliset toimijat voisivat sitoutua ottamaan ammatillisten oppilaitosten harjoittelijoita työskentelemään koulutuksen aikana. Tällöin turvattaisiin myös opiskelijoille osaamista, kuinka oman yrityksen perustaminen voisi olla mahdollisuus työllistymiseen kotiseudulla.

Jyväskylä koko maakunnan veturina

Jyväskylä on Keski-Suomen maakunnan suurin kaupunki. Sen merkitys esimerkkinä toiminnan aloittajana voisi olla ratkaiseva maakunnan toimintamallille laajemminkin.

Keski-Suomen suurimpana toimijana Jyväskylän kaupungilla olisi erinomainen mahdollisuus pilotoida tässä toimintamalli, jota koko maakunnan alueella voitaisiin noudattaa. Mallilla olisi myös valtakunnallista merkitystä.

Me allekirjoittaneet esitämme, että Jyväskylän kaupunki ohjeistaa hankintayksikköä toimimaan yllämainittujen tavoitteiden toteutumiseksi.

Allekirjoitukset

Ahti Ruoppila

Riitta Tiainen

Eila Tiainen

Jorma Holmstedt

JORMA HOLMSTEDT

Hanni O. Nieminen

Taru Nieminen

Paula Abbey (PAUL ABBEY)

Orma Hirsjärvi

Kajsa Leppänen

Sara Viikari

Simo Haltunen

SIMO HALTUNEN

Jorma Holmstedt

JORMA HOLMSTEDT

Paula Abbey

Taru Nieminen

Taru Nieminen

Heini Hanhinen
MERVI HOVIKOSKI

Ali Mansur
Ali Moradi

Touko Antto

~~Heini Hanhinen~~
Jouko Anttonen

Maria
Maria Fanderi

Jukka Häme
Jukka Hämeäinen

Jari Boman
Jari Mäkinen

Kari Paronen

Jenna Ylönen
Jenna Ylönen

Matti Björk
MATTI BJÖRK

Johanna Varpola
JOHANNA VARPOLA

Jyri Ylönen

Heidi Rentola
(HEIDI RENTOLA)

Kirsi Knuutila
Kirsi Knuutila
Eino Lahtinen
Eino Lahtinen
Jari Callander

Ulla-Liisa

Rami Sjö
Rami Sipilä

Raija Siikala

Liia Palomäki
Liia Palomäki

Ulla-Liisa
Maikka Usakopi

Terhi Pulli

Ulla-Liisa
Mona Anttonen

Leena Forsberg

Petri Nieminen
Petri Nieminen

Johanna
Johanna Tuohimäki

Raimo Järvelä